

آثار اخروی

توبه در حال اعتکاف موجب جلب رضا و غفران الهی و ورود در صف نیکان است؛ زیرا «قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ اسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ» (زمر، ۵۳) بگو ای بندگان من، ای کسانی که بر نفس‌های خویش اسراف نموده‌اید، مایوس از رحمت خدا نشوید. به راستی که خداوند همه گناهان را می‌بخشاید و به راستی که او غفور و رحیم است. در روایت هم داریم: «وَمَنْ اعْتَكَفَ إِيمَانًا وَاجْتِسَابًا غُفِرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِن ذَنْبِهِ» اعتکاف از روی ایمان و یقین، باعث مغفرت او می‌شود.

آمزش گناهان

نزدیکی به خدا

اعتکاف، موجب نیل به قرب الهی است؛ یعنی همان فلاح و رستگاری که انسان به وسیله عبادت آن را می‌جوید. در حدیث معراج، خداوند از پیامبر خود سوال می‌کند: «ای احمد! آیا می‌دانی در چه هنگام بنده به قرب من نایل می‌شود و بعد در جوارش می‌گویی: زمانی که گرسنه یا در حال سجده باشد. در جایی دیگر در همین حدیث شریف می‌پرسد: آیا از آثار گرسنگی و سکوت و خلوت مطلع هستی؟ سپس جواب می‌دهد که یکی از آثار آن، تقرب بنده به سوی من (خدا) است». گرسنگی، سجده، سکوت از غیر کلام خدا و خلوت، همگی در اعتکاف جمع هستند و با این اعمال به خدای سبحان تقرب می‌جویند.

جلب محبت خدا

یکی از آثار برجسته اعتکاف، حب خداوند تبارک تعالی است «وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدَّ حُبًّا لِلَّهِ» (بقره، ۱۶۵) آنان که ایمان آورده‌اند شدیداً دوست‌دار خدا هستند.

تکمیل بهشت الهی

از جمله آثار عبادت، رسیدن به بهشت بهره‌مندی از نعمت‌های آن است. «وَالَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ الَّذِينَ يَرْتَوُونَ الْإِلَهَ بِرُؤُوسِهِمْ فِيهَا خَالِدُونَ» (مؤمن، ۹-۱۱) آنان که از نمازهایشان محافظت می‌کنند آنان وارثانند آنانی که بهشت را به ابدت می‌برند و در آن جاودانند.

بی‌شک اگر معتکف، بتواند در ایام اعتکاف، آن طور که باید و شاید رفتار نماید و رضایت حق تعالی را جلب کند؛ به درجانی که برای مؤمنان در نظر گرفته شده، خواهد رسید. خداوند در قرآن می‌فرماید: «وَتَعَذَّ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَ وَسَائِكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتِ عَدْنٍ وَ رِضْوَانٍ مِّنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ» (نور، ۲۳) خدا به مؤمنین و مؤمنات وعده بهشتی را داد که در زیر آن نهرها جاری است. آنان خالدند در بهشت و در خانه‌های پاک در بهشت عدن، رضوان و رضایت خدا بالاتر از بهشت است و آن فوز عظیم است.

همان طور که در آیه آمده علاوه بر بهشت و نعمت‌های الهی، رضوان خدا که بالاترین نعمت‌هاست نصیب مؤمن خواهد شد.

زندگی سبک اعتکاف

سعید سمیعی

مرکز فرهنگی تبلیغی آینده سازان

طراحی و اجرا
حمید عابدینی

آثار دنیوی

تقویت اراده

از آثار حتمی اعتکاف در زندگی فردی انسان، تقویت اراده آدمی است. کسی که مدتی، بر خلاف خواست درونی خویش، خود را در محلی حبس و از بسیاری از امور چون حرف زدن در غیر امور عبادی که به طور طبیعی تمایل به آن‌ها دارد، پرهیز نماید، خود به خود تمرینی است برای اجتناب از بسیاری خواهش‌های نفسانی دیگر. برخورداری انسان از اراده قوی نه تنها در مسائل اخلاقی و دینی بسیار مهم است؛ بلکه نقش آن در امور روزمره هم بر کسی پوشیده نیست. مرد باید که در کشاکش دهر سنگ زبرین آسیا باشد. تحمل بار مشکلات، بدون برخورداری از اراده‌ای قوی، کاری است دشوار. حضرت علی (ع) می‌فرماید: «مَنْ اسْتَدَامَ رِيضَةَ نَفْسِهِ انْتَفَعَ» هر کس به‌طور مداوم ریاضت بکشد، نفع می‌برد» (فراتکم و درالکتاب، تمیمی آمدی، عبد الواحد بن محمد، ص ۴۰۸)

انسان با مصنویات

در پرتو اعمالی چون اعتکاف، کم‌کم ارتباط روانی خاصی بین انسان و مسجد، قرآن، نماز، نماز شب و ادعیه به وجود می‌آید. به نحوی که انسان مشتاق ارتباط با این امور شده و دوری از آن‌ها برایش سخت می‌گردد.

دوری از غفلت

اعتکاف عبادتی چون نماز و به قول قرآن ذکر الله «قِيمُ الصَّلَاةِ لِذِكْرِهِ» (بقره، ۱۲) را در بر دارد. ذکر، همان دوری از غفلت است؛ غفلتی که اگر به ذکر مبدل نگردد، موجبات سقوط آدمی را فراهم می‌آورد. «فَيَتْرَبُ لِلنَّاسِ جَسَابُهُمْ وَ هُمْ فِي غَفْلَةٍ مُّعْرِضُونَ» (سجده، ۱۸) رسیدگی به حساب انسانها نزدیک و مردم در غفلت به سر می‌برند.

تواضع و فروتنی

اگر انسان بتواند در طول اعتکاف خود را به دروازه‌های معرفت الهی برساند و خود را در دایره بیکران هستی، کوچک ببیند، استکبار و غرور از او رخت بر می‌بندد. دیگر در مقابل هم نوع خود تکبر نمی‌ورزد، بلکه فروتنی را پیشه خود خواهد ساخت.

کاهش جرم و فساد

به عقیده جرم‌شناسان اجتماعی، بسط و گسترش مسایل معنوی، باعث کم‌شدن جرم و فساد در جوامع می‌گردد. اعتکاف در این میدان می‌تواند نقش مهمی ایفا کند؛ زیرا مشتمل بر چند عبادت است و آثار معنوی ویژه‌ای حتی بر افراد غیر معتکف بر جای می‌گذارد.

آشنایی و برقراری ارتباط دوستانه

حضور مؤمنین شهر در چند مسجد، فرصتی است که مؤمنان یکدیگر را بشناسند و ارتباط دوستانه پیدا نموده و از آثار اخوت اسلامی برخوردار شوند. این اثر را به راحتی می‌توان از لابلای خاطرات منتشر شده معتکفان به دست آورد.

